

Gilde-Brief

Wij Willem Carel Hendrik Friso, bij de gratie gods, Prince van Orange en de Nassau, Graaf van Catzelelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Bueren, Leerdam, en Cuylenburg, Marquis van Veere en Vlissingen, Heer & Baron van Breda, Beylsteyn, den stad Grave en lande van Cuyk, Liesveld, Diest, Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warneton, Arlaj, Horseroy, St. Vith, Doesburg, Polanen, Willemstad, Nievaert, Ysselstein, Bredevoord, Steenbergen,

Zevenbergen, de Hooge en Laage Zwaluwen, Waalwijk, Heer van Ameland, Erfburg Graaf van Antwerpen en Besancour. Erf Marschalck van Holland, Stadhouder Capitain en Admiraal Generael van de seven bevreyde Provitiën, alsmede Capitain Generael en Admiraal van de Unie, mitsgarders Ridder van de Konoufeband.

Allen dengeenen die deesen sullen zien ofte hooren deesen saluut, doen weeten dat wij hebben ontfangen de ootmoedige Sopicatie

van onse Vrijheijd Oosterhout als ten deefe door de meeste en voornaemste inwoonenden der voors: Vrijheijd versorgt en

gequalificeerd, te kennen geevende dat de voors: inwoonenden seer geneegen waeren omme tot exercitie en vermaek van de jonge lieden derselver vrijheijd op ten regten, een Gilde, 't wek genaemd soude worden Den Standboog, dog dat haer sulk sonder Ons voorgaende consent en behoorlijk Octroy niet geoorlooft was te doen en dat sij derhalver sig tot Ons waren keerde seer ootmoedelijk versoekende ten eynde het Ons als Heer en Baron van Breda gelieven mogte hen Supplianten te vergunnen brieven Octroy in behoorlijke forme op de conditiën en articulen hierna volgende.

Art 1

Dat dei van den voorschreeven Gilde, bij de meeste stemmen, met Advys van den Hooftman ofte Overdeeken, die altoos sijn sal den Officier van deefe Vrijheijd in der tijd sullen kiezen twee deekenende ende een Ouderman, die ook teffens Boekhouder en Busmeester sijn sal, dewelke sij gesamentlijk onderhoorig sullen weefen, ende gehoorsamen, in alle poincten den voors: Gilde rakende, omme met den Overdeeken, deekenende, ende Ouderman bij de meesten stemmen van de Gemeene Gilde Broeders bij alle vergaderingen, disputen ofte andere voorvallen voor altoos geresolveerd, gedeceideerd en onderhouden te werden, ende sullen tot harendienste hebben eenen Gilden-knegt, die bij voors: Regenten sal gekoofen werden.

Art o 2

De deekens van den Gilde sullen gehoude sijn te diene ten tijd van twee jaere, sulks dat bij den blijvende alle jaere één nieuwe deeken gekoofen sal werden. Den afgaenden deeken sal een jaer als Ouderman, Boekhouder en Busmeester dienen. Den Gilden-knegt sal ad-vitam blijve, en soo wanneer iemand van den voorschreven Regenten, om wettige redenen, sijn tijd niet konde uijtdienen sullen in dien gevalle de voors: Regenten een ander mogen verkiefen, hetgeen ook plaets sal hebbe bij't afsterven van den Gilden-knegt.

Art o 3

Den Ouderman sal jaerlijx als Boekhouder en Busmeester tot een vast en staende Tracement genieten een Somma van Ses Carolij Guldens, waervoor hij gehoude sal sijn alles te schrijve, hetgeen deefen Gilde aengaet; ende den Gilden-knegt sal jaerlijx tot Tractement hebben een Somma van gelijke Ses Guldens.

Art o 4

Indien ijmand in deefen Gilde begeert te komen en geadmitteerd te werden sal denselven voor sijn inkomen in het voors: Gilde

moeten betaelen eene Somma van Ses Guldens, ende soo wanneer ijmand van den voors: Gilde uijt defelve begeert te gaen sal denselven voor uijtgaengeld moeten betaelen Ses gelijke Guldens.

Art o 5

Alle Gilde Broeders van den voors: Gilde sullen gehoude sijn ter gedesigneerde plaetse ende ure te compareeren soo menigmaal sij van den Overdeeken, deeknes en de Oudermans, door den Gilden-knegt, in de Gilde kaemer geconvoceert sullen werden, op pane van vier stuijvers voor de eerste reijse, twaelf stuijvers voor de tweede reijse, ende Thien Guldens voor de derde reijse te verbeuren bij die geen die niet en Compareert, en die een half uur te laet komt, sal ijder reijse verbeuren twee stuijvers.

Art o 6

I tem af het gebeurde dat ijmand van de Gilde Broeders van deesen Gilde eenige twist oft vegterije maekt ofte pleegde, als het Gilde vergaderd is, die sal telken reijse verbeuren Ses Guldens, ende een Mes op ijmand trekkende Twaelf Guldens.

Art o 7

Alle Gilde Broeders van deefen Gilde sullen gehoude sijn te betaele ijder maand ses stuijvers, dei den Gilden-knegt van deefen Gilde bij een ijder sal komen afhaelen omme te behandigen aan den Ouderman, die de Administratie van den Busse hebben sal.

Art o 8

I tem soo ijmand der Gilde Broeders van deefen Gilde in eenige siekte ofte krankte viel, soo sullen de deekens met den Busmeester denselven befoeken 't sij rijk ofte arm, ende geduurende de siekte alle weeken uijt de Busse aende sieke bestellen ses stuijvers dog indien de sieke het niet en begeert, sal hij voors: ses stuijvers wederom in de Busse mogen steeken.

Art o 9

Eenen der Gilde Broeders van deefen Gilde komende te trouwe sal gehoude sijn aen het Gilde te geeven een half vat Bier van Vier Guldens, ende een der Gilde Broeders komende te overlijde sal ingsgelijks een half vat Bier van Vier Guldens aen het Gilde gegeeven moete werden; des sullen alle Gilde Broeders van deefen Gilde die daegs voor de begraefeniffe door den Gilden-knegt versorgt sulle moete werden, gehoude sijn met

een swarten Mantel ter begraeffeniffe te koomen indien hij ten tijde van de nodiging binnen deefe Vrijheijd en door siekte niet belet is, op de boete van twaelf stuijvers.

Art o 10

Alle Gilde Broeders die deefen Gilde onderhoude sullen gehoude sijn alle jaere gesamentlijk eenen dag te teeren, ende die absent blijft sal evenwel gehoude sijn sijne portie in den onkoste te betaelen.

Art o 11

Wie van den Gilde Broeders, als het Gilde bij malkander is God lastert, ofte vloect, verbeurt Twee Guldens.

Art o 12

Die oneerlijk spreekt, den duijvel noemt ofte vloect, verbeurt twaelf stuijvers.

Art o 13

Die een ander scheltwoorde geeft, ofte heel liegen, verbeurt ses stuijvers.

Art o 14

Of het bijgeval gebeurde dat er iemand geschooten ofte gespiest waere (: dat God verhoede :) van een der Schutters binnen 't vierkant van den doele, kavel, schutte, ofte wedschiet schietende, nadat sij sullen geroepen hebben Sta Vast, ofte Wech, soo sal den Schutter, die den schoot gedaen heeft, niet gehoude weefen sulks te boete, ten waarde hij dat moedwillens gedaen heeft.

Art o 15

Soo eenige der Gilde Broeders om eenig geld begeerde te schiete sulle hetselve niet hooger mogen te doen dan om een stuijver in den hand en een pint Bier ten gelaege, op de verbeurte van drie stuijvers.

Art o 16

Nijmand sal een ander tot drinke mogen verge ofte overlasten, boven sijn gousting ofte gelieven op de pane van twee stuijvers.

Art o 17

Soo wie meer Bier stort dan als hij met bijde sijne handen kan bedekke, verbeurt een stuijver.

Art o 18

Ingevalle er tusse Schutters eenig different quame te onstaen 't sij uijt schiete, speele, ofte andersints sal hetselve beslist werden bij drie onpartijdige Schutters, daer mede hem een ijder sal moete te vrede houde, sonder verder appalleeren ofte tegenspreeke op de pane van ses stuijvers.

Art o 19

Soo wie in het schiete iets bespottelijx verteld, ofte eenige dertelheijd bedrijft, als met sijn Pijl agterwaerds in den doel te schiete, den Booge verkeert in den hand te neemen, den schietende Schutter aan te spreeke, oft ten waere in 't onderrigten van jonge Schutters, verbeurt twee stuijvers.

Art o 20

Die sijn pijl niet schutterlijk op den Boog stelt, verbeurt twee stuijvers

Art o 21

Soo wie een ander ijts siet misdoen is gehouden hem te calangeeren, en 't selve aen te geeve, op een pane van 't selve dobbel, 't geen de geen die hij niet gecalangeerd heeft sal hebben

verbeurt, en sal sulck een gecalangeerde bij soo verre hij sulcks te kennen geeft, en verklaert dat sulck een sijn misbruijk gesien heeft, van de breuke ontslaege sijn, dog anders niet.

Art o 22

Soo wie sijne Pijl op de Peefe sal gesteld hebbe, en die verder ter aerde laet valle, verliest sijne schoot.

Art o 23

Wanneer om preijse geschooten sal werden, na de meeste getalle, agtervolgende een schakel daer opgemaekt al eer men sal beginne te schieten, soo sal men kaevelen wie voor of na sal schieten, op welke Cavelinge een ijder sal moeten schiete en sijn beurt waerneeme sonder dat den een voor den ander sal mogen schieten op de verbeurde van twee stuijvers, ten waare ijmands Booge ontrekt word, die in sulke gevalle mag segge dat sijne Mede Gesellen hunne scheuten voorschieten, tot tijd en wijle hij wederom gereed sal sijn.

Art o 24

Maer sal ijder schutter om preijs schietende niet meer moge schieten dan derthien scheuten.

Art o 25

In die gebeure dat twee, drie, vier of meer Schutters evenveel getals quammen te schieten, soo sal den voorgekaevelde met evenveel getals de nagevaekelde geprefereerd sijn.

Art o 26

Die sijn Pijl op de Peese set, eer de Pinne sal ingeschoten sijn, verbeurt twee stuijvers.

Art o 27

Voor elek wit dat den Gilden-knegt ten doel sal stellen sal hem betaald worden een halve stuijver, en dat beij dengene die 't eerst sal gebroken hebben.

Art o 28

Soo wie eenige preijs aenvoert, ofte wegneemt voor en al eer dat men hem die geeft sal verbeuren twee stuijvers.

Art o 29

Soo wie voor de pijlen en boogen doorgaet, ofte voor den doel komt te staen, verbeurt twee stuijvers.

Art o 30

Die een pijl schiet voor en al eer hij overluid sal geroepen hebben Sta Breed, oft ander diergelijk teeken, waar mede een ijder gewaerschouwt is hein te wagten, verbeurt twaelf stuijvers.

Art o 31

Die sijn pijl opset, alvorens den geene, wiens beurt is te schieten, gelost en uijt sijn plaets getreden sal sijn, verbeurt een stuijver.

Art o 32

I Jder Schutter op preijs schietende sal niet meer dan eens mogen inleggen, ten ware met consent.

Art o 33

Als ijmand sijn verbeurde breuke niet goedwillig geeft, verbeurt het dobbel van dien, ook is een ijder gehoude sijn breuke te betaelen, al eer hij van den doel gaen sal, ten ware hij een eerlijk excufe en consent hadde en van den breuke goede verseckering deed op pane van twee struijvers, en daer en boven vervalte te sijn van binne een maend op den doel niet meer te mogen schieten.

Art o 34

Soo wie d'een der andere Boog ofte Pijl aenraekt en van K aemer draegt, sonder consent van den geen die se toe behoord, sal 't elken wijse verbeure twaef stuijvers.

Art o 35

Den Boog en Pijl met sijn toe behoore, van een overledene Schutter, sal blijve voor den Gilde, dog sullen de Erfgename van den overledene die moge lossen, mits daer voor betaelende Drie Guldens.

Art o 36

Alle hetgeen uijt kragte defer Gilde-Brief bij de Gesamentelijke Gilde Broeders sal verschult worden het sijn ongelden ofte Breuken, dat sal men paratelijk mogen executeeren, en doen afpanden door den Gilden-knegt, sonder eenige andere Regtsvorderinge voor welke Sommatie, Renovatie, en Executie, den Gilden-knegt, ijder rijse, voor salarie genieten sal vier stuijvers.

Arto 37

Ende werd bij deefen wel expreffelijk geordonneerd ende gestatuteerd, dat alle boetes en deefe ten laste van de Contraventeurs deefes briefs, en van ijder Articul van dien sullen worden beheerd ende geemploijeert, een derde deel te behoeve van den arme deefer Vrijheijd, een derde deel ten voordeele van den Overdeeken, en het resterende derde deel ten profijte van den Gilde, sonder dat het Officie tot eenige boeten alsoo te wijzen eenige verdere pretenfie sal moge maeke.

Soo is't dat Wij de sake en het voors: verfoek overwoogende hebbende en gennegen sijnde ter beede van de voors: supplianten, naar alvorens daer op gehad te hebben de consideratiën en advijs van die van onsen Rade en Rekeningende voors: Condiitiën hebben geratificeerd, geconfirmieerd en geapprobeerd, ratificeeren, confirmeeren en approbeeren met deefen ordonnceerende den Hooftman of Overdeeken metsgaders deeken en Oudermannen in der tijd, en allen andere deefen mogen raeken of aengaen defelve Gilde-Brief onverbreekelijk te onderhouden en doen onderhouden, behoudende aan Ons als Heer en Baron van Breda het vermeerderen, verminderen, en veranderen van dien soo als na gelegenheijd van tijden en saken bevonden sal worden te behooren. Actum onder onsen Naam en Grootzegel op ons slot in S'gravenhage den 27st aug 1750

Willem

WCHF Prince d'Orange e't Naffau

Ter Ordonnantie van Sijne Hoogheijd

Met belangstelling gezien
Frederik Pr der Nederlanden